

16. Bezpečnost na internetu

Bezpečnost na internetu je v dnešní době stále častěji skloňovaný termín. To souvisí jak s rostoucí základnou uživatelů internetu, tak i s rostoucím množstvím služeb, které mohou na internetu lidé využívat a při nichž může dojít k bezpečnostnímu incidentu.

Informační technologie, ať už počítače či především mobilní telefony, umožňují sledování polohy uživatele. To může být někdy praktické, ale v jiných případech rizikové. Na počítačích, tabletech i na mobilních telefonech lze v mnohých případech toto sledování vypnout. K zablokování přístupu ke geografické poloze (např. v jednotlivých aplikacích) přistoupilo ve sledovaném období v roce 2020 alespoň jednou 39 % osob. Častěji přístup ke geografické poloze blokovali muži (42 %) než ženy (36 %) a v rámci osob různého věku nejčastěji osoby ve věku 25-34 let (59 %). Velké rozdíly byly mezi osobami různého vzdělání, kdy z osob v produktivním věku se základním vzděláním zablokovalo přístupu ke své poloze 21 %. Oproti tomu mezi vysokoškolsky vzdělanými to bylo 67 %.

Při nakupování online prodejci často sbírají osobní údaje k využití pro zasílání cílené reklamy. Takové údaje odmítlo poskytnout pro reklamní účely alespoň jednou ve sledovaných 3 měsících v roce 2020 45 % osob nad 16 let. Stejně jako u blokování geografické polohy to byly nejčastěji osoby s vysokoškolským vzděláním (69 %) a uživatelé z řad osob ve věku 25-34 let (62 %). V obou těchto skupinách se také najde velké množství osob, které nakupují online.

Dále je také především při nakupování na internetu nebo v případech, kdy lidé zadávají na stránky svoje osobní údaje, dobré kontrolovat, zda se nejedná o falešné stránky. Ověřování, zda jsou stránky, kam se zadávají osobní údaje, zabezpečené, provádí 44 % Čechů starších 16 let, což představuje 54 % uživatelů internetu.

Čtení zásad ochrany osobních údajů provádělo v roce 2020 alespoň jednou 32 % osob starších 16 let, což je 39 % uživatelů internetu.

Se soubory cookies, které zaznamenávají aktivitu na internetu, se vědomě setkalo již 81 % uživatelů internetu a 69 % uživatelů internetu ví, k čemu cookies slouží. K omezení nebo změně nastavení cookies přistoupilo ve sledovaném roce 27 % uživatelů internetu. Používání specializovaného softwaru, který znemožňuje sledování aktivit na internetu, deklarovalo 16 % uživatelů internetu nad 16 let.

Při přihlašování na webové stránky, kde chceme využít nějakou online službu, např. poslat e-mail, nakoupit online nebo zaslat platbu v rámci internetového bankovníctví, musíme vždy zadat přihlašovací údaje nebo se nějakým jiným způsobem identifikovat. Díky postupující digitalizaci roste i počet online hrozeb, a proto se rozšiřují i možnosti, jak svou totožnost na internetu chránit, a kromě přihlašovacího jména a hesla existují i modernější a sofistikovanější, někdy i vícestupňové metody prokázání své totožnosti. Přestože je použití samotného přihlašovacího jména a hesla považováno za nejméně bezpečnou metodu přihlášení, je, pravděpodobně díky své jednoduchosti, používáno nejčastěji. Toto zabezpečení používá 98 % osob, které používají internet. Nejméně takových je ve věkové skupině nad 75 let (88 %).

Velmi rozšířená je v České republice také metoda identifikace pomocí zadání hesla ze SMS zprávy. Často je používána např. v internetovém bankovníctví. Tuto metodu používá 67 % osob starších 16 let. Nejvíce takových osob se najde ve věkové skupině 25-34 let, a to téměř 92 %. To koresponduje s výsledky o používání internetového bankovníctví, které ukazují, že právě lidé tohoto věku používají internetové bankovníctví nejčastěji.

Pro přihlášení do internetového bankovníctví některé banky využívají také elektronický identifikační certifikát uložený v počítači či na externím zařízení. Tento způsob zabezpečení používá 19 % osob.

Nejvíce takových osob je mezi osobami ve věku 25-34 let (28 %) a ve věku 35-44 let (27 %). Hodně takových osob je také mezi pracujícími. Z těch používá identifikační certifikát 26 % osob.

Přibližně čtvrtina osob využívá víceúčelnost přihlašovacích údajů k sociálním sítím. Tyto údaje se dnes již dají použít k přihlášení na mnoho dalších stránek jako např. na stránky sloužící k prodeji zboží, do profilu na stránkách, kde uživatelé sledují videa, nebo na zpravodajské servery, na kterých se člověk může vyjadřovat k různým příspěvkům. Taková identifikace je nejvíce využívána v nejmladší sledované skupině, tedy osobami ve věku 16-24 let. Používá ji 53 % z nich. To je rozdíl oproti ostatním metodám identifikace, které jsou používány nejvíce osobami ve věku 25 až 34 let. Často i osoby nad 35 let používají ostatní metody více než mladí do 24 let.

Méně využívané je v České republice přihlášení pomocí bezpečnostního tokenu, tím se lze přihlásit např. do internetového bankovníctví některých bank či do datové schránky, která slouží ke komunikaci s veřejnou správou. Tuto metodu zabezpečení používá 3,4 % Čechů. Celkem 2,4 % pak používá čipovou kartu s elektronickým podpisem, ke které musí mít uživatel čtečku této karty.